

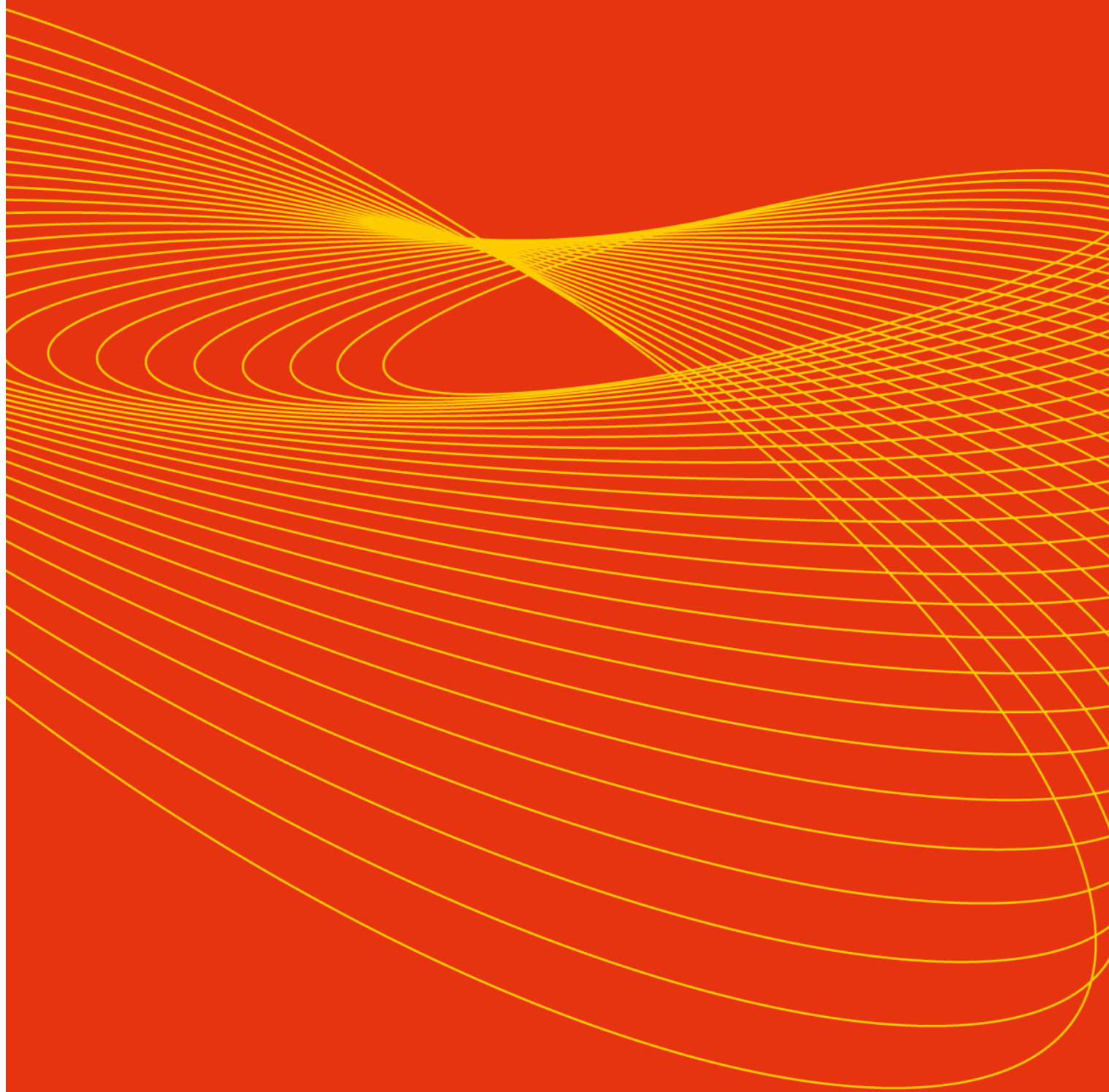
Var finns drivkrafterna för nya investeringar i det svenska näringslivet?

STEFAN FÖLSTER

FEBRUARI 2012

SVENSKT NÄRINGSLIV
CONFEDERATION OF SWEDISH ENTERPRISE

1. Sammanfattning

Nya investeringar, tillväxten i befintliga företag och bildandet av nya företag styrs i hög grad av förväntad lönsamhet. Denna rapport ger en genomlysning av det samlade svenska näringslivet med fokus på var vinster uppstår och hur det styr näringslivets utveckling.

En särskild poäng i denna analys är att den inte fastnar i en jämförelse av rörelseresultat, utan tar hänsyn till kapitalkostnader och därför förmår att identifiera den rena vinsten, eller EVA (economic value added) som bör vara avgörande för var investeringar och tillväxten sker. Analysen beaktar således att vissa sektorer har höga vinster enbart för att täcka kapitalkostnader förknippade med en kapitalintensiv verksamhet.

För att analysen inte skall präglas av finanskrisen redovisas siffror grundade på år 2007 som var ett högkonjunkturår. För efterföljande år skulle lönsamheten se mycket dystrare ut. Ändå påminner resultaten om att sviterna efter IT-kraschen lämnat tydliga spår.

Det mest iögonfallande resultatet är att vinsterna är så koncentrerade till äldre bolag. Företag som är yngre än 10 år står för 47 procent av antalet företag. Ändå tjänar de, som aggregat betraktad, ingen ren vinst alls. Hundra procent av den rena vinsten tjänas av bolag äldre än tio år. Mönstret är ännu mer krasst om man delar upp företagen i genuint nya verksamheter, s.k. greenfields, och i verksamheter som troligtvis funnits tidigare, men överförts till ett nytt bolag, sk. brownfields.

Bolag som är äldre än 20 år står för 78 procent av den rena vinsten av alla aktiebolag, men enbart hälften av förädlingsvärdet, och enbart 20 procent av antalet företag. Mönstret kvarstår alltså även för bolag äldre än tio år.

Tolkningen måste vara att olika etableringssvårigheter begränsar lönsamheten i yngre företag. En del av dessa kan vara marknadsdrivna. Äldre bolag har hunnit bygga upp en erfarenhet och kompetens som de yngre ännu inte har. Därtill kan olika politik-drivna etableringshinder bidra, såsom regelkrångel, olika konkurrenshinder, eller skatteregler som gör kapital dyrare för nya företag än för gamla. Ju större svårigheter yngre företag möter, desto mer kan äldre bolag dessutom tjäna på att köpa upp och integrera lovande yngre bolag.

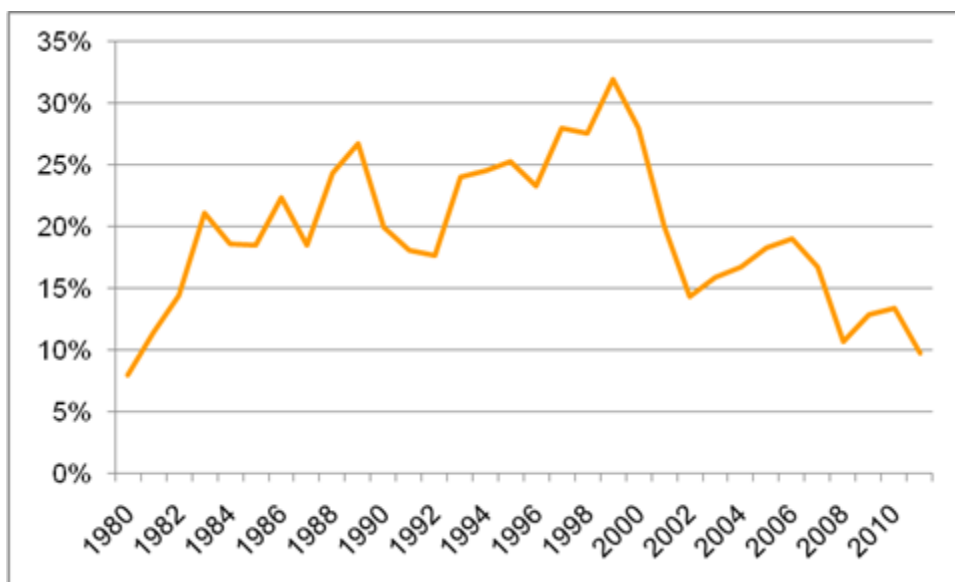
Oavsett tolkning så ger resultatet en förklaring till att återväxten i det svenska näringslivet inte är extremt snabb. Det avser såväl nystartade företag, tillväxt av ”gasellföretag”, och investeringar totalt i näringslivet. Venture capital investeringar i start-ups har rentav fallit till en bråkdel jämfört med för tio år sedan.

Analysen omfattar alla svenska aktiebolag, med undantag för några mindre kategorier av bolag som enbart innehåller finansiella konstruktioner. Den kvantitativa analysen är utförd av Grufman Reje, och bifogas rapporten.

2. Vad är problemet?

Två hundra biljoner dollar hålls världen över i finansiella tillgångar.¹ Av det står hushållen för 85 biljoner, exklusive försäkringsprodukter. Det skiljer dock stort mellan länder hur mycket som investeras i aktier och i nya företag. I USA har hushållen 42 procent av sina finansiella tillgångar i aktier, i utvecklingsländer bara 15 %. I Europa har andelen under 2000-talet minskat kraftigt till ungefär 29 procent. I Sverige har det direkta aktieägandet som andel av tillgångarna också minskat kraftigt.

Diagram 1. Svenska hushålls direkta aktieägnande som andel av deras tillgångar. Exkluderar ägandet via pensionssystemet.

Källa: SCB.

Även aktieinvesteringar i nya företag har minskat. En indikator på det är utvecklingen inom venture capital investeringar. Venture capital investeringar i nya företag fick ett uppsving

¹ Siffrorna i detta stycke redovisas i McKinsey Global Institute, The emerging equity gap: Growth and stability in the new investor landscape, december 2011.

runt millennieskiftet, men har sedan dess gått kräftgång i en stor del av västvärlden.²

Riskkapital delas normalt upp i ”buy-out” och ”venture”, det senare segmentet har i det närmaste kollapsat i Sverige. Enligt Svenska Riskkapitalföreningen kommer 2011 att uppvisa rekordlåg aktivitet inom venture-segmentet. Det är främst de låga summor som investerats i portföljbolag som är oroväckande. Trenden har varit fallande under hela 2000-talet, men årets aktivitetsnivå är mindre än en tiondel av tidigare normalnivåer. Utländska venturefonder stod för 40 procent av alla venture-investeringar i svenska bolag under första kvartalet 2011, jämfört med ett historiskt medel runt 20 procent. Utländska fonder ökar således sin andel på den annars tynande svenska venture-marknaden.

En våg av venture-investeringar kom till i Sverige runt millennieskiftet. I snitt har lönsamheten dock varit låg redan innan finanskrisen.³ Idag finns bara en bråkdel av aktörerna kvar men det kan hända att utsikterna gradvis vänds. Kompetensen i branschen har ökat och möjligen finns det också ett bättre inflöde av investeringsobjekt. Denna tes utvecklas i en analys av Early Bird.⁴

De flesta nya företag startas visserligen inte av riskkapitalbolag, utan av enskilda och av andra företag. Även där är utvecklingen emellertid svag. I den så kallade GEM-undersökningen visas att en mindre andel svenskar är i färd med att starta företag än vad som sker i de flesta andra länder.⁵ I GEM-undersökningen för 2008 visades också att andelen svenskar som förväntade sig att de skulle kunna få fram ett företag som sysselsätter minst 20 personer inom fem år var lägre än i flertalet andra länder, och bara en tredjedel så hög som i länder som Kanada och USA.⁶

Det förhållandevis svaga företaget leder också till en förhållandevis svag sysselsättningsutveckling i det privata näringslivet. Enligt Näringsdepartementets sammanställning var den årliga uppgången under högkonjunkturåren 2004-2007 i genomsnitt mindre än en procent, medan ökningen i såväl Danmark som Finland, som befann sig på den

² Se till exempel en rapport från Earlybird Venture Capital, *Turning Venture Capital into Wisdom: Why returns in Europe are now outpacing the US*. <http://altassets.info/knowledge-bank/european-venture-capital-funds-outperforming-us-report.html>

³ Söderblom, Anna (2011) Private equity fund investing: Investment strategies, entry order and performance. Doktorsavhandling, Handelshögskolan Stockholm.

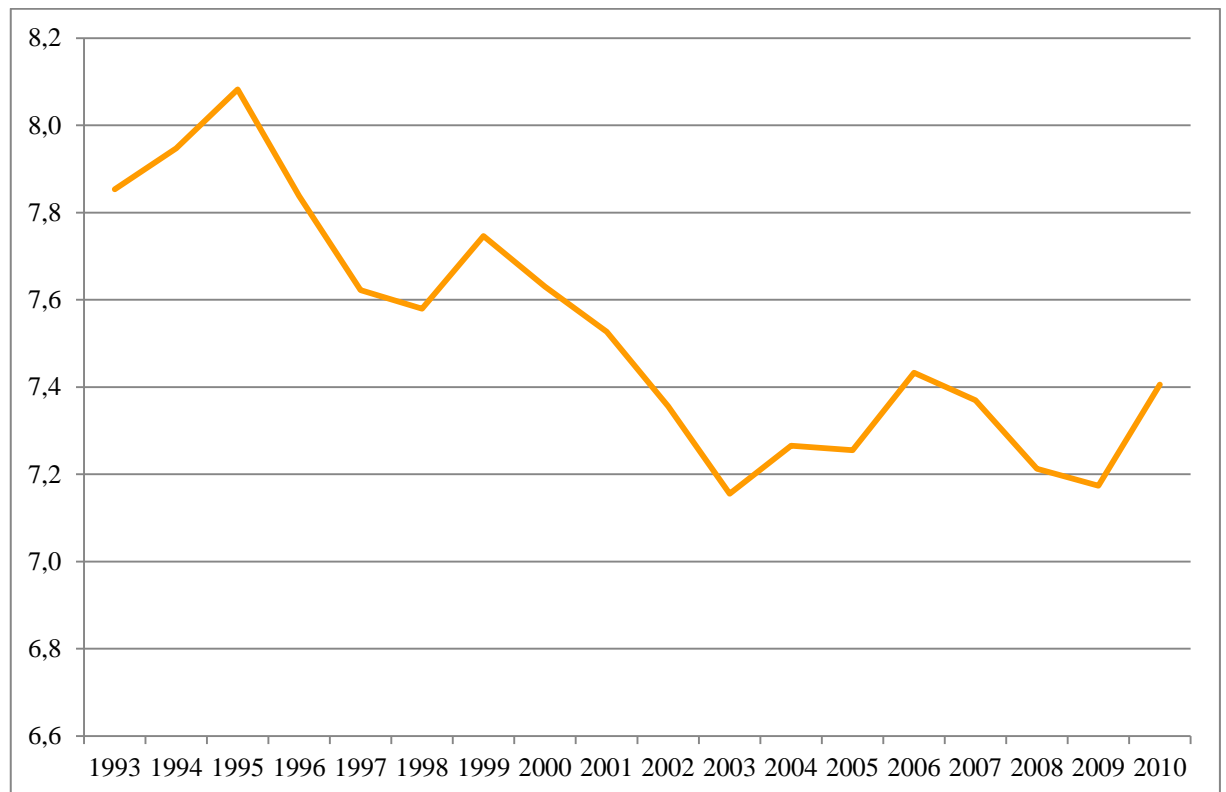
⁴ Se fotnot 2 ovan.

⁵ Global Entrepreneurship Monitor, 2010 Global Report (2011).

⁶ Global Entrepreneurship Monitor, 2008 Executive Report (2009).

övre halvan av de undersökta länderna, var nära dubbelt så stor.⁷ Andelen företagare i Sverige har också legat ganska platt de senaste åren efter tidigare fall.

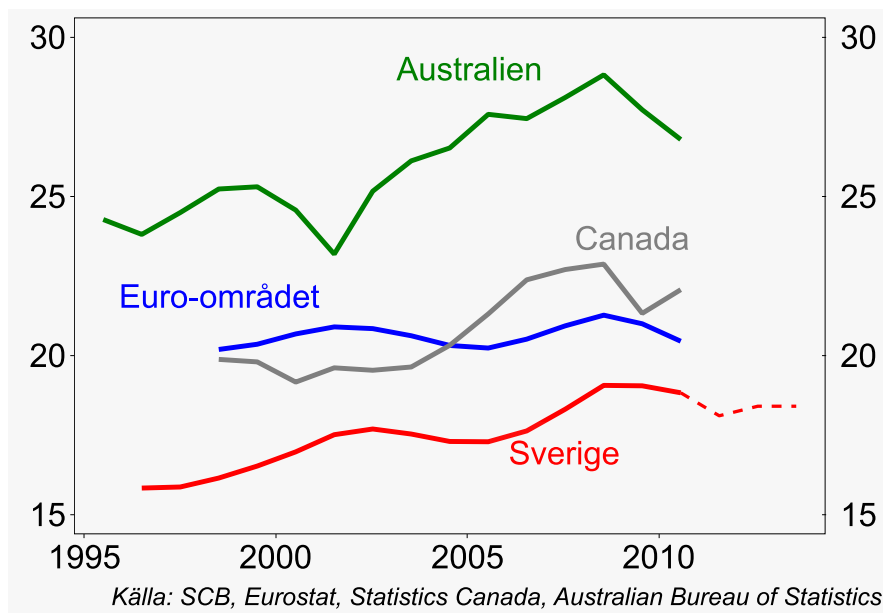
Diagram 2. Andel företagare i Sverige enligt AKU, 1993 – 2010, ålder 16-64 år

Källa: SCB och egna beräkningar

Även investeringar i nya företag skiljer sig stort mellan olika länder. Det totala antalet investeringar som andel av BNP i Sverige har gradvis ökat till samma nivå som i EU-15, men är långt under nivån i investeringsdrivna tigerekonomier.

⁷ Näringsdepartementet, *Sveriges företagande och konkurrenskraft – Internationell benchmarking*, Ds 2011:17, (2011).

Diagram 3. Investeringar som andel av BNP i Sverige, EU-15 och någratigerekonomier.

En dynamik i näringslivet, där nya företag ständigt utmanar gamla, har i många studier kopplats till produktivitetutveckling. En avgörande, och i många stycken obesvarad fråga, är vad de huvudsakliga hindren för nya företag egentligen är. Sverige har ändå öppnat många marknader för nyinträde. Kapitaltillgång kan fortfarande vara en flaskhals, men är i vårt fall bättre än under tidigare decennier. En berättigad fråga är därför hur lönsamma nya företag egentligen är.

Några principiella aspekter på lönsamhet

Ett företags lönsamhet är ofta sammanflätad med andra företags lönsamhet genom investeringar i varandras aktier, koncernbidrag, lån till olika räntor, internprissättning och andra mellanhavanden som påverkar var vinster i slutändan bokförs. Det finns därför en poäng med att se på nettot av vinster för näringslivet i sin helhet, eller åtminstone så stora aggregat som möjlig. Undersökningen som presenteras nedan är baserad på samtliga svenska aktiebolag, som delas upp i relativt få dimensioner; enligt ålder, uppdelning i några olika branscher och län.⁸ För att studien inte skall förvridas av finanskrisen, utgår denna studie från boksluten för år 2007.

⁸ Några mindre grupper av bolag har exkluderats, där det kan misstänkas att det rör sig om finansiella konstruktioner i multinationella koncerner. Det beskrivs närmare i bilagan, och visar sig inte påverka resultaten.

I företagens bokföring är normalt rörelseresultatet det mest framträdande vinstmålet. För frågeställningen som är aktuell här är det mest intressanta emellertid hur stor den ”rena vinsten” är. Den är definierad som rörelseresultatet minus kapitalkostnader. Kapitalkostnader i denna studie utgår inte från vad enskilda bolag bokför, utan från vad en marknadsmässig alternativavkastning hade varit.

För näringslivet som helhet är dessa vinster som följer, i svenska kronor

Tabell 1. Förädlingsvärde och vinster för samtliga aktiebolag i Sverige 2007 i mdr kronor, exkl. en del finansiella konstruktioner.

Förädlingsvärde (FV)	2 189
Personalkostnad (PK)	1 035
Antal anställda	2 217
Rörelseresultat	1 043
Kapitalkostnad (KK)	876
Ren vinst	277

Man skall då komma ihåg att 2007 var ett relativt bra år. En jämförelse över tiden tyder på att den rena vinsten detta år var 13 procent över den långsiktiga normalnivån.

I vilken utsträckning vinsten uppstår i unga företag styr självfallet benägenheten att investera i dem. I den bemärkelsen styrs också takten i den schumpeterianska ”kreativa förstörelsen” av lönsamheten i unga, respektive äldre, företag.

I forskningslitteraturen har så kallade ”schumpeterianska vinster” definierats och mätts på olika sätt. William Nordhaus mäter till exempel dessa vinster som andel av näringslivets samlade vinster som företag lyckas tillgodogöra sig när de genom innovationer lyckas öka produktiviteten.⁹ Innovatörerna lyckades enbart tjäna 2,2 % av dem samhällsvinster som

⁹ Med produktivitet avses här multifaktorproduktivitet. [William D. Nordhaus](#),

deras innovationer genererade, enligt denna analys avseende det amerikanska näringslivet.

Joseph Schumpeters beskrivning av kreativ förstörelse avsåg emellertid inte enbart effekterna av ny teknik, utan även hur nya företag utmanar existerande med andra metoder och upplägg. Man kan därför se jämförelser av vinster som uppstår hos yngre företag jämfört med äldre som ett alternativt mått på schumpeterianska vinster.

Dessa vinster ska inte blandas ihop med den relaterade frågan om hur lönsamt det är att investera i nya företag. En investerare i nya företag vinner eller förlorar inte enbart beroende på vinsten som genereras i dessa företag, utan även på hur företagets marknadsvärde förändras. En del företag blir värdelösa och läggs ner, de försvinner då ur vår statistik. Andra säljs till ett högt pris baserat på vinstförväntningar, trots att de ännu inte genererar någon vinst. Trots detta skulle man, allt annat lika, förvänta sig att det finns en god korrelation mellan hur stora vinster yngre företag genererar och hur stort intresset är för att investera i dem.

Vinster i yngre företag

En del nystartade bolag är så kallade ”brownfield”, dvs en befintlig verksamhet knoppas av i ett nytt bolag, till skillnad från så kallade ”greenfield” investeringar i ett nytt företag. Brownfield investeringar kan självfallet redan från början ta med sig en stor och lönsam verksamhet och att klumpa ihop dessa med helt nystartade verksamheter kan därför ge en felaktig bild av hur lönsamt det är att starta företag från grunden. Det finns emellertid inget enkelt val här. Om ett existerande bolag knoppar av en verksamhet så finns det ju ett skäl till detta, ofta kan skälet vara att ny teknik eller möjlighet till omstart för just den delen av verksamheten gör att man kan betrakta det som ett försök till ”schumpeteriansk kreativ förstörelse”. Även greenfield företagsuppstartanden bygger ju kompetens och arbetskraft som tidigare varit verksam någonstans. Skillnaden mellan greenfield och brownfield är därför inte knivskarp, och det är svårt att avgöra exakt var gränsen går. Vi försöker ändå att skilja på dessa genom att dela upp resultaten också på nya bolag som från början hamnar under en viss storlek (greenfield) och sådana som hamnar över en viss storlek (brownfield).

Schumpeterian Profits in the American Economy: Theory and Measurement.
NBER Working Paper No. 10433.

De samlande vinsterna för alla bolag yngre än 10 år är då följande, exklusive vissa finansiella konstruktioner.

Tabell 2. Rena vinster i det svenska näringslivet för aktiebolag yngre än 10 år, exkl. en del finansiella konstruktioner.

	Mrd kronor	% av alla aktiebolag
Förädlingsvärde	531	24
Ren vinst	- 0,7	0

Tabell 3. Rena vinster i det svenska näringslivet för aktiebolag yngre än 20 år, exklusive vissa finansiella konstruktioner.

	Mrd kronor	% av alla aktiebolag
Förädlingsvärde	1022	46
Ren vinst	61	22

I bilagan visas även hur stor den rena vinsten är för varje ålderskohort. Illustrationen visar tydligt, hur vinsten trendmässigt och förväntat ökar med åldern.

I nästa tabell har de unga företagen delats upp i greenfield och brownfield. Greenfield har definierats som högst 60 mkr i absolutbeloppet av förädlingsvärdet för åldern 0-3 år och 200 mkr för åldern 4-10 år. Gränsen fastställdes genom att rangordna alla företagen i kategorin efter förädlingsvärde. Därefter granskade vi vid vilken gräns de allra flesta företagen var ”nya” i bemärkelsen nya varumärken.

Tabell 4. Rena vinster i det svenska näringslivet för aktiebolag yngre än 10 år uppdelat på greenfield och brownfield, exkl. vissa finansiella konstruktioner.

	Mrd kronor	% av alla aktiebolag
Greenfield:		
Förädlingsvärdet	305	14
Ren vinst	- 56,30	
Brownfield		
Förädlingsvärdet	227	10
Ren vinst	55,6	

Hur skiljer sig olika branscher åt?

Stockholms län och Skåne län står för en stor del av underlönsamheten bland greenfieldföretagen, medan Västra Götaland uppvisar positiva värden. Vi kan i dagsläget inte ge någon säker förklaring till detta, men troligtvis beror det på att en stor del av riskkapitalföretagen finns i Stockholm och Skåne län och att många av investeringarna under den så kallade IT-boomen också hamnade där rent geografiskt.

Branschmönstret visar på en del intressanta observationer. En är att investeringar i forskningsdrivande företag samt energi/miljö har gått med negativ ren vinst, som aggregat för bolag yngre än 20 år betraktat. När det gäller tillverkning och industri så tjänar företagen som är yngre än 20 år en ren vinst men den är liten jämfört med de äldre företagens rena vinst. Inom tillverkning/industri samt energi/miljö är också inträdet av nya företag begränsat, trots att de ofta lyfts fram som mycket viktiga för landets utveckling.

Däremot är lönsamheten i yngre företag god i förhållande till äldre i t.ex. besöksnäringen och för kategorin databehandling. Båda kategorier har också ett större inflöde av nya företag.

Även om man inte kan dra några stora växlar på dessa samband, så bekräftar de i viss mån att yngre företags förmåga att tjäna ren vinst har ett samband med nyföretagandet.

Tabell 5. Rena vinster i olika branscher för aktiebolag yngre än 20 år, exklusive vissa finansiella konstruktioner, procentandel av totalen i branschen.

	Förädlingsvärde	Ren vinst
Tillverkning och industri	22	10
FoU	46	negativ
Energi/miljö	23	negativ
Handel	46	30
Bygg	57	50
Transport	49	140
Post- och telekom	38	negativ

Andra företagstjänster	52	28
Besöksnäring	60	104
Databehandling	70	81

Några slutsatser

Lönsamheten styr investeringar. I Japan har till exempel den sammanlagda lönsamheten på aktieinnehav varit negativ sedan 1987. Hushållens aktieinnehav har sjunkit till endast 10 procent av deras finansiella tillgångar, en mycket lägre andel än i andra rika länder.

Men hur skall man tolka att yngre företag står för så liten del av den samlade vinsten i Sverige? En liten lönsamhet skulle kunna tyda på att finansieringen totalt sett är tillräcklig i den bemärkelsen att alltfler nya företag med svaga utsikter finansieras. En lika naturlig tolkning är emellertid att för få affärsidéer med goda lönsamhetsutsikter mejslas fram av potentiella nyföretagare. Ett sådant begränsat utbud kan bero på intresse och attityder, brister i utbildning och forskningsmiljöerna, regelkrångel, och brist på resurser som potentiella företagare normalt måste satsa innan de kan attrahera såddkapital.

I sin helhet tyder således resultaten på att möjligheter för nya företag att verka förmodligen behöver bli bättre om Sverige skall vara en dynamisk ”tigerekonomi”.

3. Bilaga: rapport från GrufmanReje

RAPPORT TILL SVENSKT NÄRINGSLIV

**KARTLÄGGNING AV VÄGEN TILL
LÖNSAMHET FÖR NYA FÖRETAG**

**ANDERS GRUFMAN, ANNA LÖFMARCK OCH MATS SVENSSON
GRUFMAN REJE MANAGEMENT**

STOCKHOLM DEN 23 DECEMBER 2011

Bakgrund

Svenskt Näringsliv har en unik position att driva företagarfrågor. Idag är det alltför få människor i Sverige som förverkligar sina drömmar om att bli företagare. För dem som ändå satsar, kan regelverk, skatter och brist på riskkapital utgöra hinder.

Politiker på nationell och regional nivå tycks ha för få insikter om företagarnas villkor och för låg drivkraft att göra något åt situationen.

Problemen för nyföretagare har tagits upp i en preliminär studie genomförd av Grufman Reje management. Den hypotes som genererades då är att **det tar ca 20 år för nya svenska företag att generera tillräckliga vinster. Innan dess klarar de nya företagen inte att betala marknadsmässiga kapitalkostnader för lån eller insatt kapital. Då skapas inte några s.k. rena vinster.**

Ren vinst är det som blir över när företaget betalat sina kostnader inklusive alla kapitalkostnader i form av marknadsmässig avkastning på ägarnas insatta kapital och ränta på lån. Rena vinster kan företagen t.ex. använda för att amortera sina skulder, och för att växa.

Om hypotesen är sann är det ett stort problem att skapa tillräckligt många lönsamma växande företag i landet. Mycket hopp ställs till nyföretagandet, vägen till lönsamhet för dessa företag ser dock ut att kunna vara lång.

Den preliminära studien baserade sig på sammanlagda siffror för alla aktiebolag under vart och ett av de fyra åren 1995, 1999, 2001 och 2003. Företagen delades in i ålderskategorier. Den rena vinsten för företag yngre än 20 år var i själva verket negativ, minus 37 mdr kronor. (Som jämförelse betalas varje år ca 70 mdr i bolagsskatt.)

Det finns ingen näringspolitisk doktrin som förordar att yngre företag skall ha lägre avkastning än äldre företag. Snarare borde den högre risken motivera högre vinster för hela kategorin ”yngre företag”.

Med Stefan Fölster, Anders Bornefalk och Carl Orelund från Svenskt Näringsliv har Anders Grufman, Anna Löfmarck och Mats Svensson från Grufman Reje Management diskuterat en pilotstudie för att verifiera hypotesen om nya företags ”ökenvandring”. Resultatet är denna pilotrapport som innehåller analyser och tolkningar som främst utgår från Simplermetoden, vilken gör det möjligt att utifrån svenska aktiebolags balans- och resultaträkningar studera samtliga svenska företag och bryta ned materialet regionalt, branschvis och åldersvis.

1 Syfte

Studiens övergripande syfte är att aktualisera en viktig fråga om nyföretagandet i Sverige:

- Hur lång tid tar det för nyföretagandet i Sverige att uppnå tillräcklig lönsamhet?
- Hur fördelas vinsterna i näringslivet mellan yngre och äldre företag?

Rapporten ska kunna fungera som underlag i Svenskt Näringslivs opinionsbildning nationellt och regionalt.

När det gäller den nationella nivån ska nedbrytningen i regioner och branscher hjälpa till att besvara påpekanden som ”det där är väl speciellt för storstadsregionerna” eller ”det där kanske stämmer för vissa branscher”. Att ha en objektiv metod (Simpler) gör att det går att nyansera bilden och förklara hur generellt eller specifikt problemet är.

I en senare fullskalestudie kan vi ta oss an samtliga företag i Sverige 2001 till 2010. En detaljerad regional uppdelning sparas till detta tillfälle då helt aktuella siffror kan användas.

2 DATA OCH AVGRÄNSNINGAR

I denna pilotstudie har Grufman Reje tagit fram data för samtliga svenska aktiebolag (ca 296 000 stycken för år 2007). Data kvalitetssäkras och vi delar in materialet i ålderskategorier t ex 0-3, 4-10, 11-20 och mer än 20 år gamla. Vi mäter sedan utvecklingen av dessa företag med Simplermetoden, se nästa avsnitt.

Vi har under arbetsmöten med Svenskt Näringsliv gjort vissa avgränsningar och tagit beslut kring pilotstudiens skärningar.

- a) Vi ska se på hur vinsterna i näringslivet fördelar sig mellan de företag som är högst 20 år och de företag som äldre än 20 år. Vi undersöker även hur detta ser ut i tio olika branschaggregat.
- b) Vi har efter en granskning av finansbolag beslutat oss för att lyfta ut 211 st. hypoteksbolag och annan bankliknande verksamhet som har SNI 2002 65220: Annan kreditgivning. Notera att bankaktiebolag inte ingår i databasen.
- c) Det förekommer att företag berörs av enstaka stora finansiella transaktioner. Dessa kan förekomma i nybildade företagskonstruktioner eller i gamla. För att rensa materialet från dessa exceptionella händelser har de företag, som redovisat stora negativa finansiella poster utan att detta står i proportion till verksamheten i övrigt, tagits bort. Det handlar här om 33 företag, huvudsakligen yngre vars sammanlagda värdeavstånd (ren vinst) är minus 43.5 mdr kr.

- d) Vi använder begreppen ”greenfield” och ”brownfield” för att särskilja företag som är verkligt nya verksamheter och de som är nyregistreringar av befintlig verksamhet under ny firma. (t.ex. genom avknoppningar). Med detta kan vi urskilja hur utvecklingen ser ut för verkligt nya företag jämfört med ”alla nyregistrerade företag” .

Greenfield 0-3 år = företag 0-3 år från registreringsåret med högst 60 mkr i absolutbeloppet av förädlingsvärdet. Gränsen fastställdes genom att rangordna alla företagen i kategorin efter förädlingsvärde. Därefter granskade vi vid vilken gräns de allra flesta företagen var ”nya” i bemärkelsen nya varumärken.

Greenfield 4-10 år = företag med registreringsår 4-10 år med högst 200 mkr i absolutbeloppet av förädlingsvärdet, bestämt på samma sätt som ovan.

- e) Vi väljer även att studera greenfield 0-3 och 4-10 år i Stockholm, Skåne och ”resten” och se hur branschfördelningen ser ut inom dessa. Vad gäller bransch tar vi fokus på greenfield 0-3 och 4-10 år. Vi ska undersöka hur materialet ser ut i några olika branscher, här fokuserar vi på ”ej angiven bransch” och ”företagstjänster” (med t ex IT-bolag).
- f) Vi gör glidande medelvärden och animerar utvecklingen hos företag 0-25 år gamla för att ge en visuell bild av hur lång tid det tar för företag att bli konkurrenskraftiga. Dessa delas även upp i branscherna ”ej angiven bransch”, ”företagstjänster” .
- g) Spridningar redovisas utifrån skillnader mellan medelvärde och median. Spridningen i populationens (229600 företag) rena vinster redovisas i histogram.

3 Metod

3.1 SIMPLERMETODEN

Simpler™ är en metod som kan visa hur företag utvecklas med avseende på förädlingsvärde och effektivitet (konkurrenskraft). Simplermetoden bygger på förädlingsvärde och ställer de kostnader som åtgår för att producera detta i form av kapital och personal mot förädlingsvärdet.

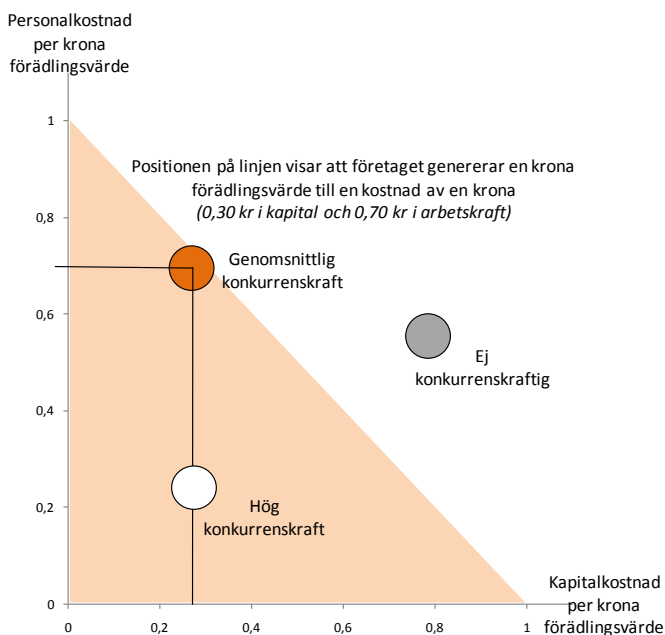
Teoretiskt kombinerar Simplermetoden nyklassisk produktionsteori med företagsekonomiska mått. Metoden har använts under 20 års tid för att bedöma effektivitet och konkurrenskraft i svenska och internationella företag. Se även boken *Simpler management* (Anders Grufman, Ekerlids förlag 2002).

3.2 OLIKA ORD FÖR SAMMA SAK: REN VINST, TILLRÄCKLIG VINST, VÄRDEAVSTÅND, EVA, EFFEKTIVITET, KONKURRENSKRAFT.

I metoden finns en effektivitetslinje 1-1 där det kostar en krona att producera en krona förädlingsvärde. På denna linje är den rena vinsten (kallas här även värdeavståndet, eller EVA, Economic Value Added) för företaget lika med noll dvs. förädlingskostnaderna är lika höga som förädlingsvärdena. Innanför linjen är den rena vinsten positiv och utanför är den negativ.

Över flera konjunkturcykler tenderar summan av alla företagens rena vinster att bli lika med noll pga. dynamik och konkurrens på olika produkt- och faktormarknader. Hälften av företagsproduktionen genererar således positiv ren vinst och den andra hälften negativ. Ibland använder vi begreppen konkurrenskraftiga eller effektiva om företag som ligger innanför linjen. Detta för att beskriva hur företaget står sig i relation till andra företag. Begreppen ren vinst, tillräcklig vinst, värdeavstånd, EVA, konkurrenskraft och effektivitet är olika sidor av samma mynt, och kan användas synonymt beroende på sammanhang.

3.2 SIMPLERDIAGRAMMET

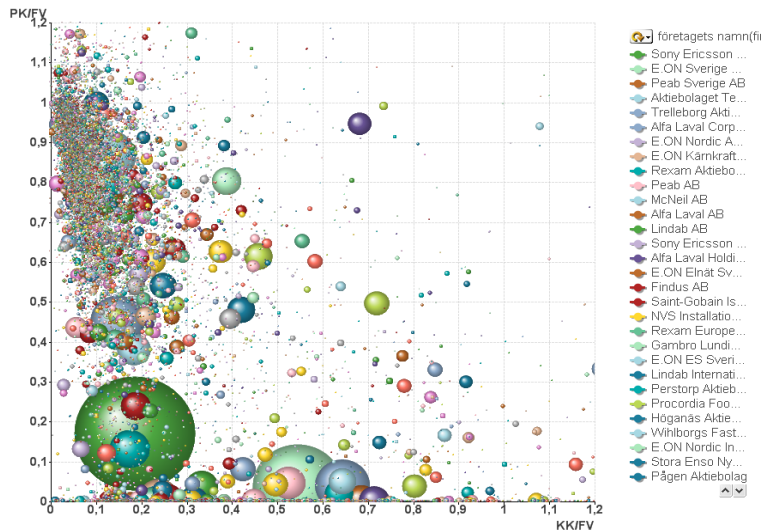

Ett företag placeras in i diagrammet med sina verkliga personalkostnader, men med kapitalkostnader som motsvarar marknadspriserna på främmande och eget kapital, beräknat över ett antal konjunkturcykler¹⁰. På så sätt kan alla företag jämföras, oavsett om de är personal- eller kapitalintensiva och oberoende av specifika ägarkrav och finansieringslösningar. En god konkurrenskraft (innanför 1-1-linjen) ger goda tillväxtmöjligheter och rena vinster, medan en icke-konkurrenskraftig position behöver åtgärdas så att företaget

rör sig inåt i riktning mot origo.

¹⁰ Här beräknas kapitalkostnader såsom priset på främmande kapital (= långa räntan) gånger mängden främmande kapital (lån) plus priset på eget kapital (= långa räntan + 9%) gånger mängden eget kapital. Det genomsnittliga priset på företagets totala kapital (balansomslutningen) kommer därmed att variera med egenkapitalandelen av balansräkningen (soliditeten).

Under senare år har Grufman Reje genomfört ett flertal studier där regioners hela näringsliv har studerats med metoden. Detta har möjliggjorts genom den satsning som Grufman Reje har gjort på att skapa ett verktyg byggt på Simplermetoden, vilket klarar av att aggregera en stor mängd data från bolagsverket och överföra dem till Simpler-termer. Exemplet nedan är från Skåne län, där samtliga ca 36 000 representeras i ett Simplerdiagram.

I regionerna har Simplermetoden använts för att ta reda på hur näringslivet ser ut fördelat på t. e. x. olika kommuner, branscher, företagsstorlek och ålder hos företagen.

Viktiga slutsatser har kunnat dras t.ex. när det gäller hur nya branscher har vuxit sig starka i en region och hur de därigenom har bidragit till tillväxten. Resultat har kunnat överföras till näringslivsansvariga i region och kommun, politiker och företagare, genom den grafiska och pedagogiska redovisningen.

De ansvariga har delvis fått en ny bild av hur deras näringsliv ser ut och ”mytbildning” om var framtiden ligger har kunnat ersättas med fakta om den ekonomiska utvecklingen.

3.3 METODOLOGISKA SYNPUNKTER

När man tolkar resultatet i studien bör man ha i minnet följande aspekter av den använda metoden:

- 1. Företag som inte är aktiebolag ingår inte.** Tidigare studier har visat att de står för en mindre del av omsättningen och sannolikt en betydligt mindre andel av resultatet och förädlingsvärdena.
- 2. Företag som investerar mycket ett år:** Kommer att hamna på en sämre position i Simplerdiagrammet under investeringstiden, eftersom Simpler sätter ett marknadspris på kapitalet och detta kapital ökar kraftigt vid en investering i t ex utrustning.

3. **Bolag som inte har sitt säte i länet.** Det finns ett antal företag i landet med betydande verksamhet i ett eller flera andra län än där bolaget har säte. Här är sätesdefinitionen avgörande för fördelningen per län.
4. **Bolag med verksamhet i flera branscher.** I den här studien finns det vissa företag som i sin helhet placerats i en bransch trots att de bedriver annan verksamhet också. Det är den första SNI-koden som används här.
5. **I studien används tvärsnittsdata för 2007.** För tidsförloppen för hela populationen och delbranscherna har dessa normerats. Med normering menar vi att förädlingskostnaderna divideras med koefficienten 0.87. Denna är effektivitetskoefficienten (Grm-index) för alla företag i Sverige år 2007 (se även nedanstående tabell).

Året 2007 var ett högkonjunkturår. Genom denna koefficient omvandlas detta högkonjunkturår, som därför ligger innanför linjen, till ett normalår som ligger på linjen. (0.04 är hänförligt till att vi i databasen saknar uppgifter om dolda reserver och resten, 0.09 är hänförligt till konjunkturreffekten).

När vi normerar antar vi att konjunkturen slår lika starkt på alla företag i databasen – för att säga om det ligger till på det viset krävs uppgifter om företagen under en längre tidsperiod. Vi bedömer dock att detta sätt att hantera tvärsnittsdata är acceptabelt för denna pilotstudie och för de slutsatser vi drar om hur lång tid det tar för företag att uppnå normal lönsamhet.

Andra studier vi gjort, på regional nivå, där vi haft tillgång till längre tidsserier, visar att de mindre konkurrenskraftiga företagen uppvisar en större svängning över konjunkturen: närmare linjen under högkonjunktur och längre ifrån linjen under lågkonjunktur. Om detta mönster gäller hela landet borde den använda koefficienten för de mindre konkurrenskraftiga företagen vara lägre än 0.87, vilket innebär att vi i detta sammanhang snarare överskattar än underskattar de nya företagens lönsamhet och därmed även underskattar den tid det tar för nya företag att uppnå marknadsmässig lönsamhet.

4 resultat

4.1 ALLA FÖRETAG (ONORMERADE VÄRDEN)

Förädlingsvärde (FV)	2 189 775 750 464
Omsättning	6 404 631 684 598
Inköp Varor/Tjänster	4 214 855 934 134
Förädlingsgrad	34 %
Personalkostnad (PK)	1 035 912 187 287
Kapitalkostnad (KK)	876 609 719 194
Förädlingskostnad (FK)	1 912 521 906 481
Personaleffektivitet	0,47
Kapitaleffektivitet	0,40
GRm-index	0,87
Värdeavstånd	277 253 843 983
Antal anställda	2 217 842

Vi ser i ovanstående tabell att förädlingsvärdet hos alla de ingående 296000 företagen är 2190 mdr. Det genomsnittliga förädlingsvärdet och antalet anställda är 7.5 mkr och 7.5 personer per företag respektive. Materialet består av ett stort antal mindre företag och ett i sammanhanget mindre antal stora företag.

I raden Grm-index ovan ser vi i totalkolumnen siffran 0.87 som vi använt i samband med normeringen.

	Förädlingsvärde (FV)	Förädlingskostnad (FK)	Personal-effektivitet	Kapital-effektivitet	GRm-index	Värde-avstånd	Antal anställda
Total	2 189 775 750 464	1 912 521 906 481	0,47	0,40	0,87	277 253 843 983	2 217 842
medelvärde	7 484 750	6 759 415	0,5	1,74	2,24	1 020 856	7,5
median	594 280	641 813	0,58	0,11	0,88	1 750	1

Ovanstående tabell ger en uppfattning av spridningen i detta omfattande material. Skillnaderna mellan medelvärden och medianer visar att fördelningarna är sneda. Medianföretaget har en anställd vilket beror på det stora antalet små företag som ingår i materialet. Medianföretaget är 10-13 ggr mindre än medelföretaget.

Simplermetoden arbetar med hela populationen dvs. alla AB i Sverige och arbetar inte med statistiska urval, genomsnitt och medianer. I Bilaga 1 visas populationens spridning i värdeavstånd och hur (lite) enskilda företag, påverkar det totala värdeavståndet.

4.2 FÖRDELNING AV VINSTER MELLAN YNGRE OCH ÄLDRE FÖRETAG (ONORMERADE VÄRDEN)

Först ser vi på hur vinsterna i näringslivet fördelar sig mellan de företag som är högst 20 år och de företag som äldre än 20 år. Yngre företag står för 88 % av det förädlingsvärde som de

äldre företagen skapar men endast för 28 % av dessas rena vinster. Annorlunda: de yngre företagen står för 47 % av det sammanlagda förädlingsvärdet för alla företag, men endast för 22 % av de totala rena vinsterna som genereras.

	Yngre företag, 0-20 år	Företag äldre än 20 år	Summa	Yngre/äldre Procent
Förädlingsvärde (FV)	1 022 517 884 069	1 167 257 866 395	2 189 775 750 464	88%
Omsättning	2 678 759 591 344	3 725 872 093 254	6 404 631 684 598	72%
Rörelseresultat (EBIT)	501 544 218 610	652 319 344 567	1 153 863 563 177	77%
Förädlingsgrad	0,38	0,31	0,34	
Personalkostnad (PK)	520 973 665 459	514 938 521 828	1 035 912 187 287	101%
Kapitalkostnad (KK)	440 349 503 948	436 260 215 246	876 609 719 194	101%
Förädlingskostnad (FK)	961 323 169 407	951 198 737 074	1 912 521 906 481	101%
Personaleffektivitet	0,51	0,44	0,47	
Kapitaleffektivitet	0,43	0,37	0,40	
GRm-index	0,94	0,81	0,87	
Värdeavstånd	61 194 714 662	216 059 129 321	277 253 843 983	28%
Antal anställda	1 203 243	1 014 599	2 217 842	119%
Antal företag	237 387	58 475	295 862	406%

Vi undersöker även hur detta ser ut i tio olika branschaggregat (se tabell nedan). Yngre företag har högre ren vinst per krona producerat förädlingsvärde (jämfört med äldre) i följande branscher: Areella, Besöksnäring, Databehandlingsverksamhet, Transport och ”resterande branscher”. I övriga branscher är det de äldre företag som har högre ren vinst per krona producerat förädlingsvärde.

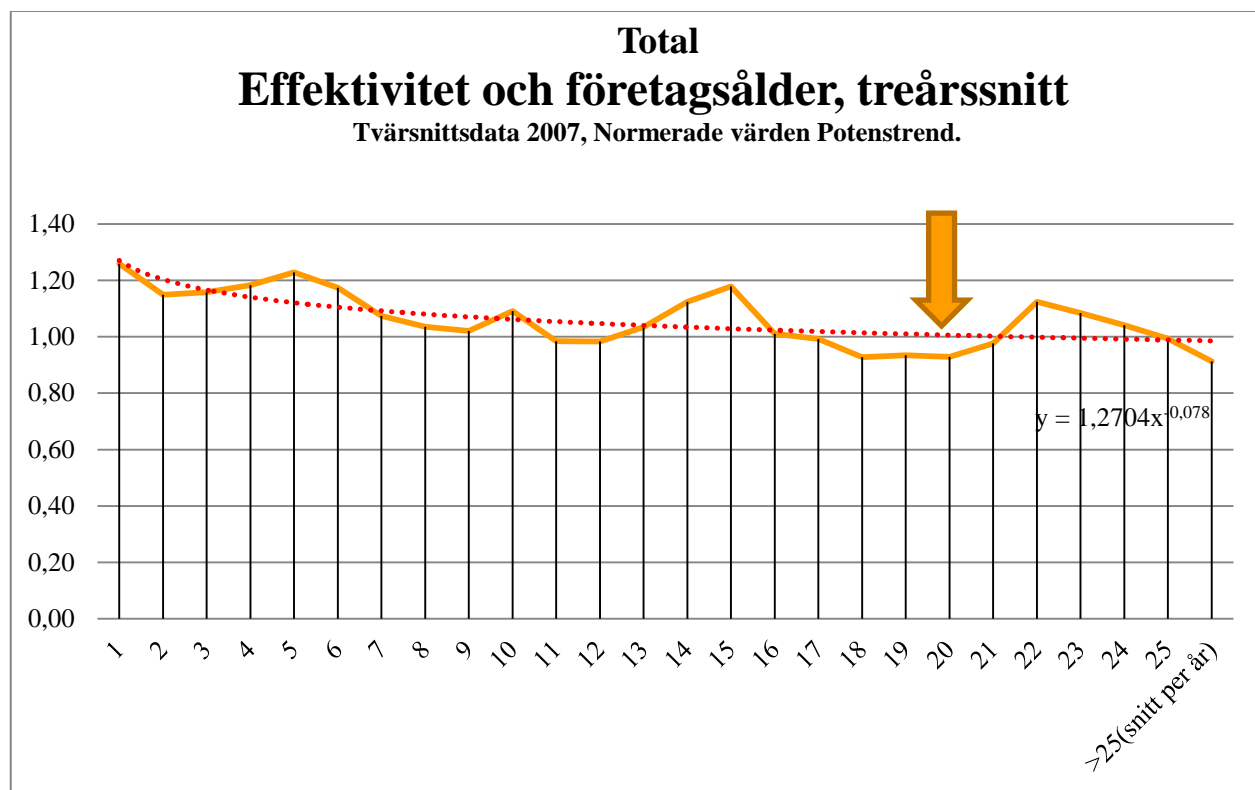
Branscherna finansiell verksamhet och FoU genererar inga rena vinster, vare sig av äldre eller yngre företag. Inom företagstjänster, den största branschen i förädlingsvärdetermer och där nya och gamla är jämnstora, står de yngre företagen för endast drygt 50 % av de äldre företagens rena vinster.

I tillverkning/industri står de yngre företagen bara för 12 % av de äldres rena vinster trots att de står för 28 % av dessas förädlingsvärde.

	Yngre företag			Äldre företag än 20 år			Yngre/Äldre %			Anm
	Förädlingsvärde	Rörelseresultat	Ren vinst	Förädlingsvärde	Rörelseresultat	Ren vinst	Förädlingsvärde	Rörelseresultat	Ren Vinst	
Total	1 022 517 884 069	501 544 218 610	61 194 714 662	1 167 257 866 395	652 319 344 567	216 059 129 321	87,6%	76,9%	28,3%	Yngre lägre vinstandel
Andra företagstjänster	260 688 401 357	161 333 786 250	32 028 563 913	236 326 396 444	176 512 483 406	56 737 762 587	110,3%	91,4%	56,5%	Yngre lägre vinstandel
Tillverkning och industri	100 388 314 476	27 907 968 172	10 716 493 652	358 913 468 699	180 212 378 445	88 563 465 870	28,0%	15,5%	12,1%	Yngre lägre vinstandel
Areella näringar	21 837 105 656	7 664 618 938	782 997 483	21 717 949 804	8 062 019 884	-277 780 693	100,5%	95,1%	-281,9%	Yngre högre vinstandel
Ej angiven bransch	120 461 121 257	118 211 291 145	4 642 131 804	48 281 962 184	47 012 760 842	12 146 790 777	249,5%	251,4%	38,2%	Yngre lägre vinstandel
Besöksnäring	53 145 926 315	19 185 916 284	12 016 410 703	34 689 183 927	4 758 672 229	-492 860 707	153,2%	403,2%	-2438,1%	Yngre högre vinstandel
Fastighetsverksamhet	65 808 723 273	53 168 719 497	1 202 296 587	48 860 197 347	40 846 921 039	2 473 054 744	134,7%	130,2%	48,6%	Yngre lägre vinstandel
Energi och miljö	15 301 603 722	9 183 872 396	-3 534 940 029	49 984 647 773	39 286 256 333	11 518 751 014	30,6%	23,4%	-30,7%	Yngre lägre vinstandel
Finansiell verksamhet	36 675 877 906	28 422 900 904	-12 269 149 861	34 920 970 563	31 179 707 043	-4 811 413 488	105,0%	91,2%	255,0%	Yngre lägre vinstandel
Post- och telecom	25 105 727 975	2 946 833 840	-7 638 404 050	39 681 684 640	35 742 376 000	17 298 813 696	63,3%	8,2%	-44,2%	Yngre lägre vinstandel
Handel	128 784 216 244	40 151 072 440	12 669 233 416	150 344 177 512	55 174 405 089	24 441 222 511	85,7%	72,8%	51,8%	Yngre lägre vinstandel
Byggnadsindustri	63 226 146 406	13 605 094 512	7 232 850 872	58 433 345 517	13 932 505 395	7 066 838 622	108,2%	97,7%	102,3%	Yngre lägre vinstandel
Databehandlingsverksamhet	44 764 669 693	8 220 837 320	2 637 031 929	20 612 042 856	3 241 057 513	789 118 883	217,2%	253,6%	334,2%	Yngre högre vinstandel
Transport	27 293 532 388	4 398 279 506	728 205 602	28 501 583 484	5 544 557 960	-207 506 032	95,8%	79,3%	-350,9%	Yngre högre vinstandel
Vård och hälsa	30 720 872 066	3 587 488 430	1 782 190 896	11 558 890 166	1 688 659 404	771 051 100	265,8%	212,4%	231,1%	Yngre lägre vinstandel
FoU	5 611 025 911	-354 161 696	-2 659 758 428	7 132 548 500	5 495 682 500	-35 581 455	78,7%	-6,4%	7475,1%	Yngre lägre vinstandel
Resterande branscher	22 704 619 427	3 909 700 672	858 560 173	17 298 816 978	3 628 901 485	277 734 688	131,2%	107,7%	309,1%	Yngre högre vinstandel

4.3 UTVECKLING I ÅLDERSKATEGORIerna (NORMERADE VÄRDEN)

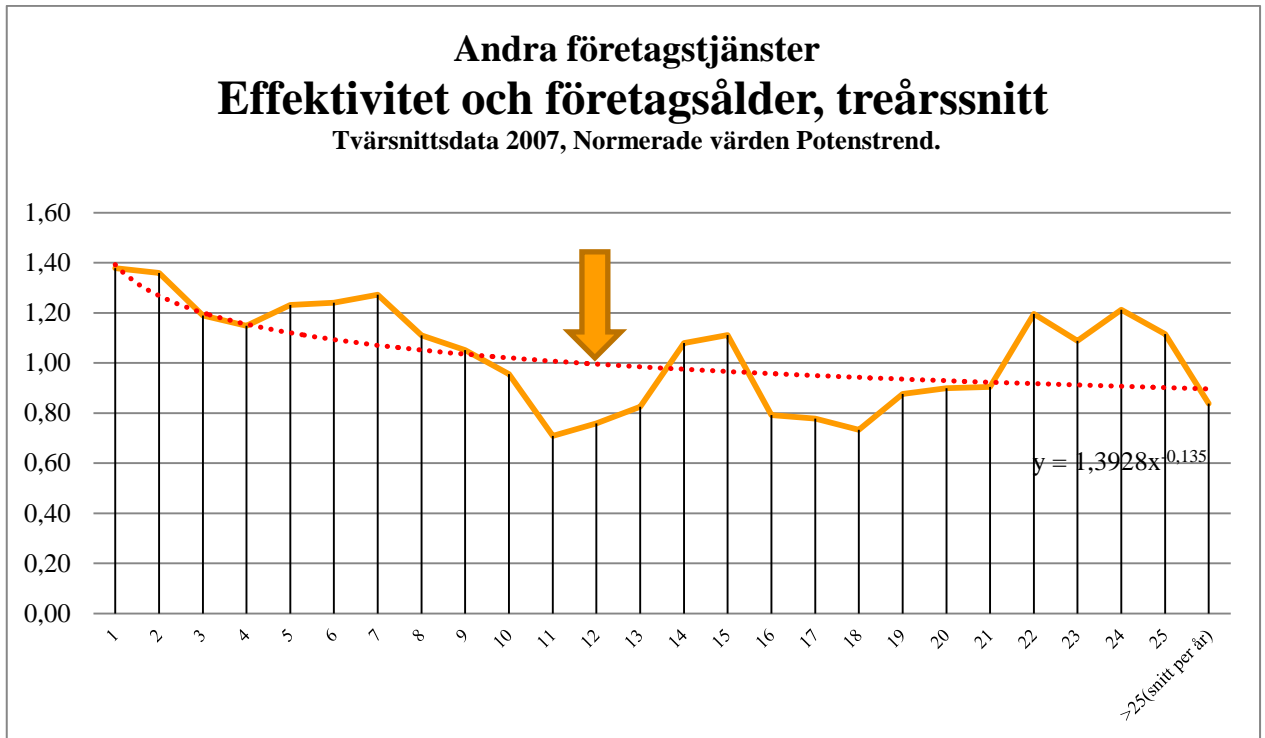
Om man delar upp företagen i glidande treårsmedelvärden för ålderskategorierna 1,2,3,4 etc samt >25 år så får man en entydig bild över utvecklingen.

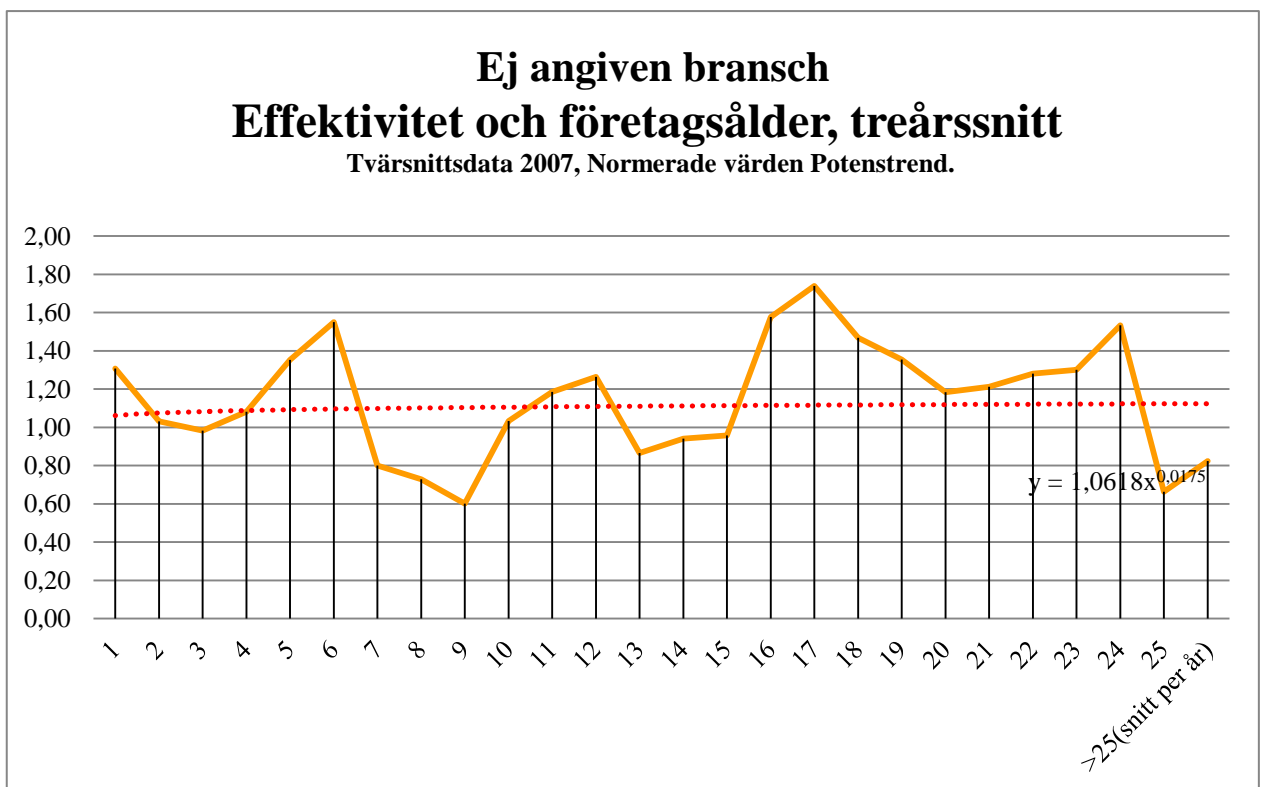
Denna bild stämmer med tidigare erhållna preliminära studier för de (normerade) åren 1995, 1999, 2001 och 2003, dvs. att lönsamheten ökar med åldern på företagen och att brytpunkten, Grm-index=1 i detta fall passeras av trenden vid ca 20 års ålder för företagen.

Varje ålderskategori i ovanstående diagram innehåller i storleksordningen 5-10000 företag.

En animering i Simplerdiagram av ovanstående siffror framgår av den powerpointpresentation som kompletterar denna rapport.

Delbranschen Andra företagstjänster (56 000 företag) uppvisar en liknande trend med en skärningspunkt runt 12 år, d v s en något snabbare utveckling för nya företag än i landet som helhet.

I delbranschen Ej angiven bransch (37 408 företag) verkar företagens ålder inte ha någon betydelse för lönsamheten.

4.4 GREENFIELDFÖRETAGENS UTVECKLING (ONORMERADE VÄRDEN)

Inom ramen för nyföretagandet särskiljer vi två typer av nyföretagande; greenfield och brownfield. Med greenfield menar vi rent nyföretagande, från noll, och med brownfield nyföretagande kring en etablerad struktur, t.ex. avknoppning av en vårdcentral, en direktinvestering från ett internationellt bolag, en flytt av en fabrik eller dylikt. Gränsdragningen är inte helt klar och mellanformer förekommer. Nyföretagande förekommer i både gamla och nya strukturer och i själva verket är det denna helhet som står för en stor del av förnyelsen av näringslivet. Nedan framgår skillnaden mellan greenfield och brownfield.

Greenfield-företag som är 0-3 år gamla har negativa rena vinster på ca 32 miljarder, medan brownfield-företagen 0-3 år är mer lönsamma. I kategorierna 4-10 år är det också brownfield som är mer lönsamma, medan de negativa rena vinsterna fortfarande är ganska stora för greenfield. De stora vinsterna finns främst hos kategorierna 11-20 år och +20 år.

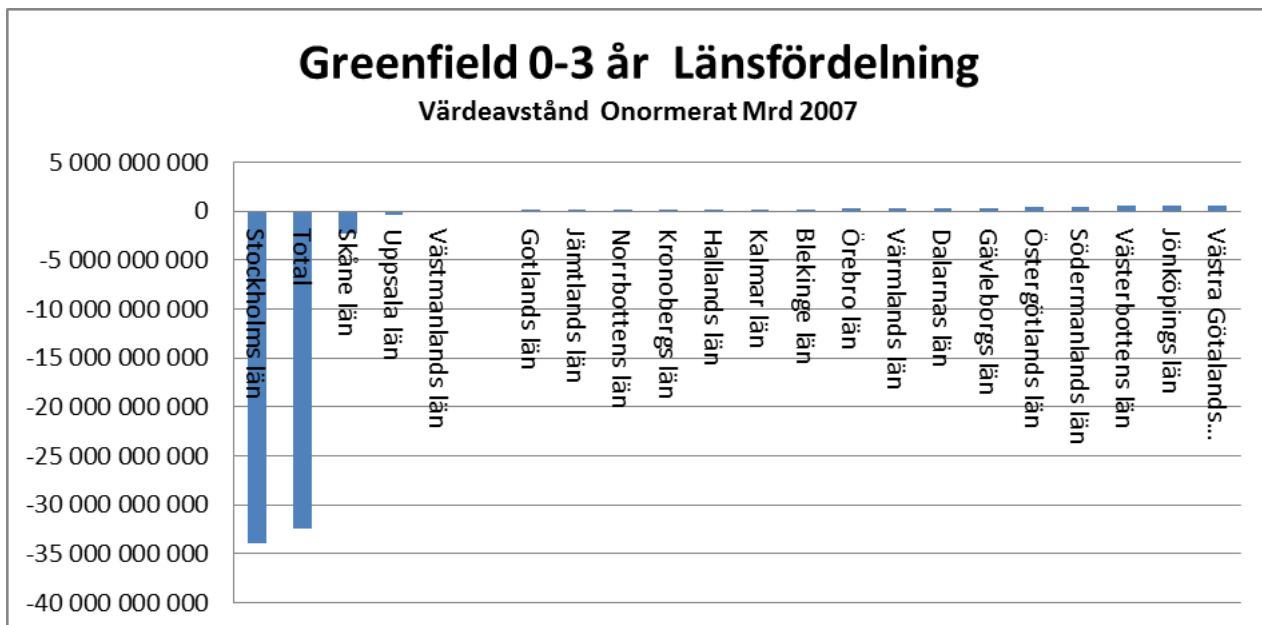
Year	Total	Greenfield 0-3 år	Brownfield 0-3 år	Greenfield 4-10 år	Brownfield 4-10 år	11-20 år	+20 år
Förädlingsvärde (FV)	2 189 775 750 464	93 420 812 688	94 660 052 249	211 000 116 267	132 122 446 417	491 314 456 449	1 167 257 866 395
Omsättning	6 404 631 684 598	259 557 294 384	120 729 071 732	694 948 909 499	198 672 910 740	1 404 851 404 989	3 725 872 093 254
Inköp Varor/Tjänster	4 214 855 934 134	166 136 481 696	26 069 019 483	483 948 793 232	66 550 464 323	913 536 948 540	2 558 614 226 859
Rörelseresultat (EBIT)	1 153 863 563 177	42 427 888 184	69 752 774 150	70 209 841 043	96 544 459 897	222 609 255 336	652 319 344 567
Förädlingsgrad	34,2%	36,0%	78,4%	30,4%	66,5%	35,0%	31,3%
Personalkostnad (PK)	1 035 912 187 287	50 992 924 504	24 907 278 099	140 790 275 224	35 577 986 520	268 705 201 113	514 938 521 828
Kapitalkostnad (KK)	876 609 719 194	74 893 910 340	47 566 519 761	93 990 089 644	63 157 663 002	160 741 321 202	436 260 215 246
Förädlingskostnad (FK)	1 912 521 906 481	125 886 834 844	72 473 797 860	234 780 364 868	98 735 649 521	429 446 522 314	951 198 737 074
Personaleffektivitet	0,47	0,55	0,26	0,67	0,27	0,55	0,44
Kapitaleffektivitet	0,40	0,80	0,50	0,45	0,48	0,33	0,37
GRm-index	0,87	1,35	0,77	1,11	0,75	0,87	0,81
Värdeavstånd	277 253 843 983	-32 466 022 156	22 186 254 389	-23 780 248 601	33 386 796 895	61 867 934 134	216 059 129 321
Antal anställda	2 217 842	139 055	55 195	324 540	71 307	613 146	1 014 599
Antal företag	295 862	64 373	382	74 780	205	97 647	58 475

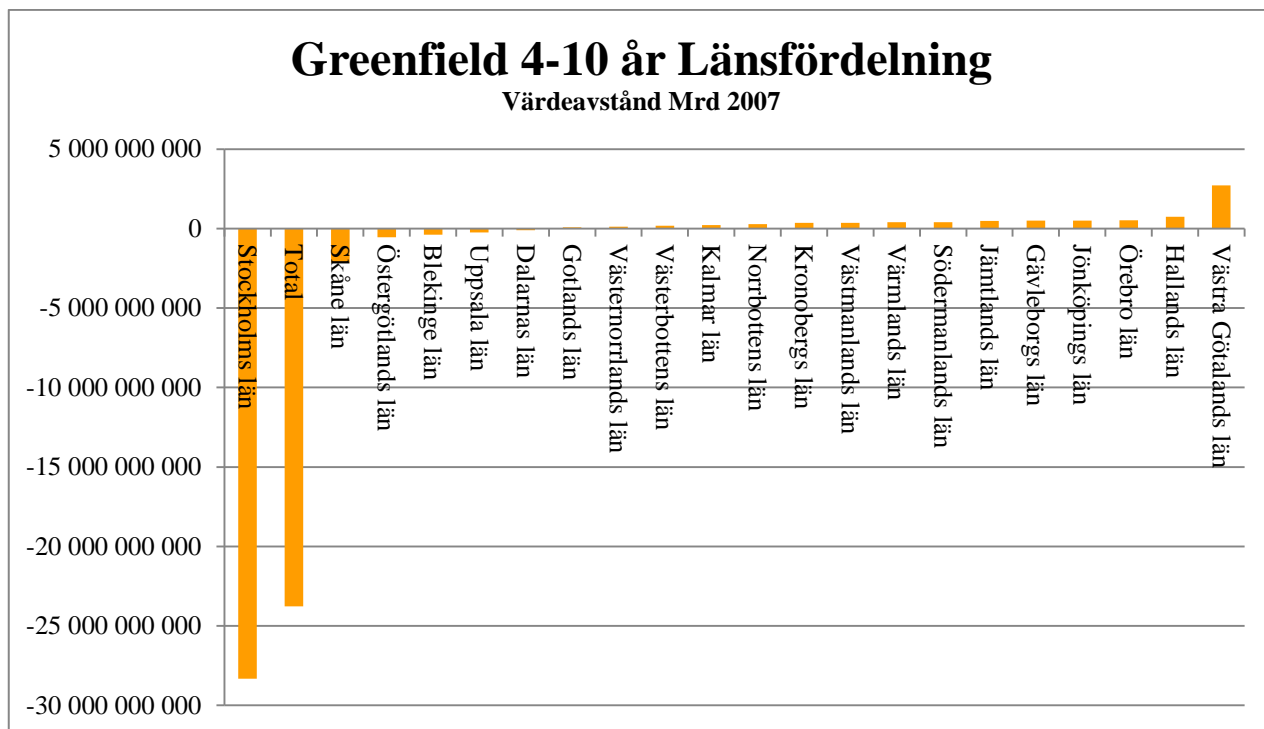
Greenfieldföretagen är cirka 64 000 st. i åldern 0-3 år och cirka 75 000 st. i åldern 4-10 år dvs. sammanlagt cirka 139 000 st. Brownfieldföretagen är betydligt färre, inte fler än 600 stycken sammanlagt. Greenfieldföretagens, enligt vår definition, totala sysselsättning ligger på 463 000 personer. Sammanlagda förädlingsvärdet är 304 mdr. Totalt sett summeras greenfieldföretagens underlönsamhet (negativa rena vinster) till

-56 mdr fördelat med -32 och -24 mdr på kategorin 0-3 år och 4-10 år respektive.

4.5 GREENFIELDFÖRETAGENS UTVECKLING I OLIKA LÄN

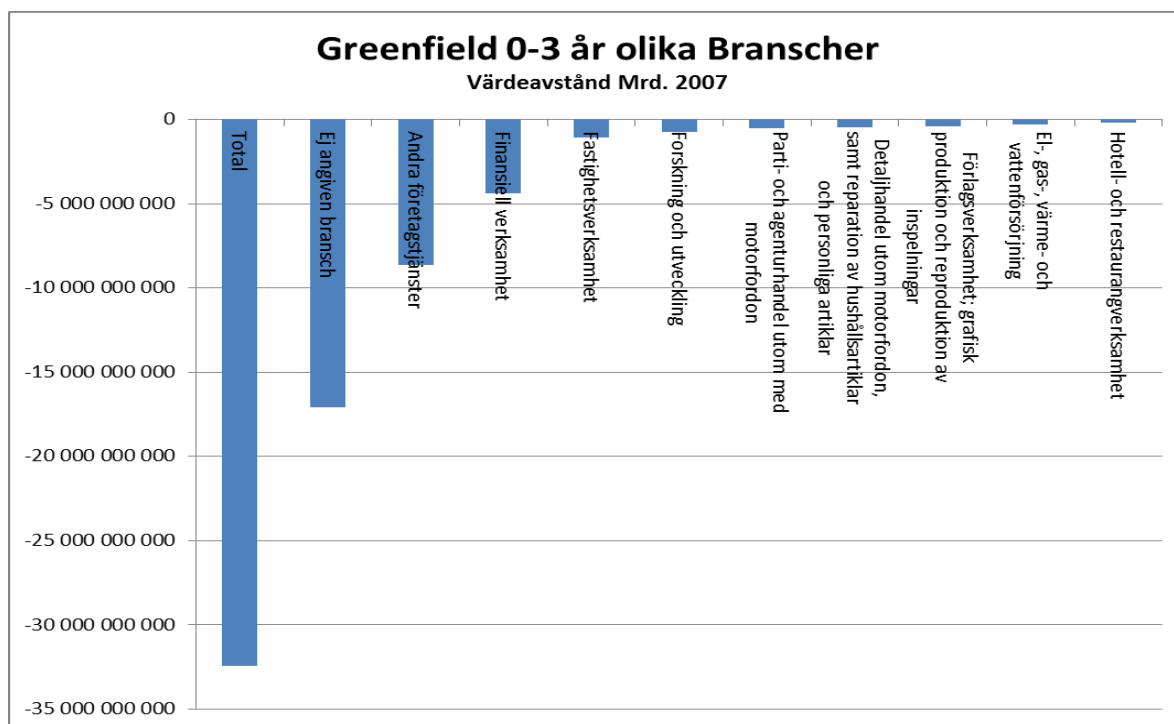
I nedanstående diagram kan vi se hur underlönsamheten (negativa rena vinster) fördelar sig mellan olika län. Oaktat att siffrorna är onormerade, dvs. att underlönsamheten underskattas, ser man ett tydligt mönster i båda greenfield kategorierna att Stockholms län och Skåne län står för merparten av underlönsamheten medan Västra Götaland uppvisar positiva värden. Vi kan i dagsläget inte förklara detta men det kan bero på att en stor del av riskkapitalföretagen finns i Stockholm och Skåne län.

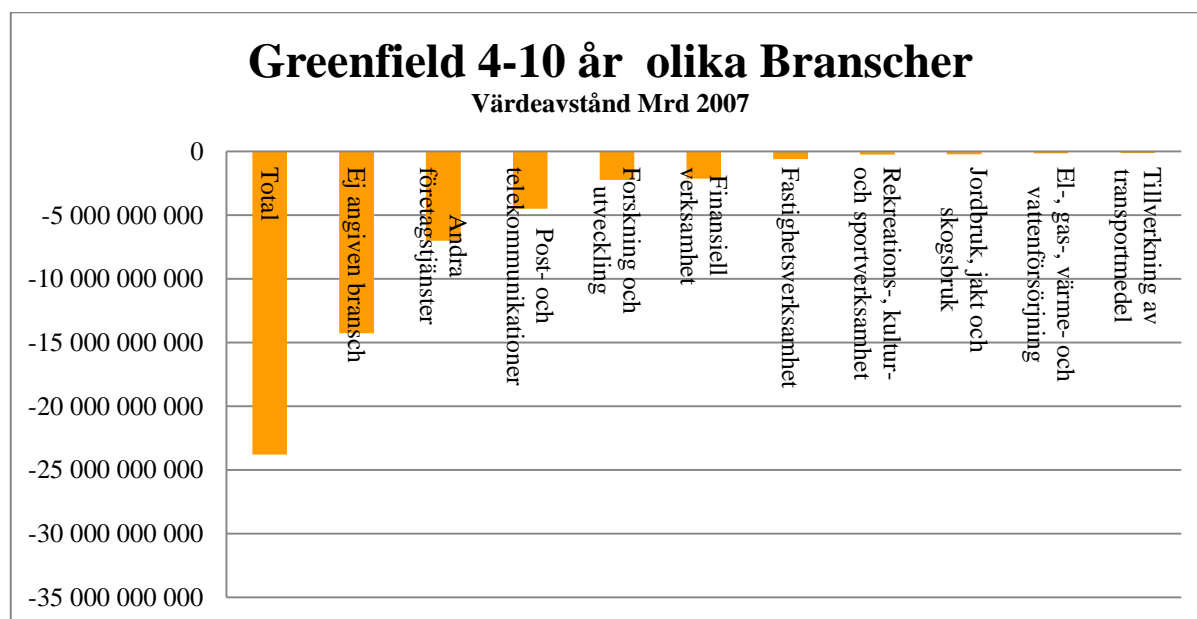

4.6 GREENFIELDFÖRETAGENS UTVECKLING I OLIKA BRANSCHER

Studerar man fördelningen per bransch finner man att det är; ej angiven bransch, andra företagstjänster, post och telekommunikation, forskning och utveckling, finansiell verksamhet samt fastighetsverksamhet som står för de stora minusposterna.

Förekomsten av dessa branscher i Stockholm och Malmö är avgörande för dessa orters negativa utfall i greenfieldkategorin.

4.7 GREENFIELDFÖRETAGEN 0-3 OCH 4-10 ÅR I STOCKHOLM, SKÅNE OCH I RESTEN AV LANDET

Greenfield 0-3 år Branschfördelning inom Stockholms län 2007 onormerat

SNI2 bransch	Ej angiven bransch	Andra företagstjänster	Resterande branscher	Total
Förädlingsvärde (FV)	9 114 344 717	7 570 274 752	18 062 664 461	34 747 283 931
Omsättning	6 379 960 735	16 956 113 794	66 881 366 089	90 217 440 618
Inköp Varor/Tjänster	-2 734 383 982	9 385 839 042	48 818 701 628	55 470 156 687
Förädlingsgrad	142,9%	44,6%	27,0%	38,5%
Personalkostnad (PK)	292 507 351	5 030 577 203	12 065 487 576	17 388 572 131
Kapitalkostnad (KK)	26 646 300 922	11 477 678 400	13 181 322 058	51 305 301 380
Förädlingskostnad (FK)	26 938 808 273	16 508 255 603	25 246 809 635	68 693 873 511
Personaleffektivitet	0,03	0,66	0,67	0,50
Kapitaleffektivitet	2,92	1,52	0,73	1,48
GRm-index	2,96	2,18	1,40	1,98
Värdeavstånd	-17 824 463 556	-8 937 980 851	-7 184 145 173	-33 946 589 580
Antal anställda	1 089	11 192	30 731	43 012
Antal företag	6 616	4 605	10 514	21 735

Greenfield 0-3 år Branschfördelning inom Skåne län 2007 onormerat

SNI2 bransch	Ej angiven bransch	Andra företagstjänster	Resterande branscher	Total
Förädlingsvärde (FV)	2 794 385 303	2 039 377 973	7 000 898 067	11 834 661 343
Omsättning	3 548 804 208	3 673 003 321	27 188 986 020	34 410 793 549
Inköp Varor/Tjänster	754 418 905	1 633 625 348	20 188 087 953	22 576 132 206
Förädlingsgrad	78,7%	55,5%	25,7%	34,4%
Personalkostnad (PK)	149 576 936	1 319 159 022	4 799 559 840	6 268 295 798
Kapitalkostnad (KK)	4 169 144 484	1 012 199 601	2 647 208 153	7 828 552 238
Förädlingskostnad (FK)	4 318 721 420	2 331 358 623	7 446 767 993	14 096 848 036
Personaleffektivitet	0,05	0,65	0,69	0,53
Kapitaleffektivitet	1,49	0,50	0,38	0,66
GRm-index	1,55	1,14	1,06	1,19
Värdeavstånd	-1 524 336 117	-291 980 650	-445 869 926	-2 262 186 693
Antal anställda	587	3 309	13 239	17 135
Antal företag	2 170	1 353	4 739	8 262

Greenfield 0-3 år Branschfördelning Sverige utom Stockholm & Skåne 2007 onormerat

SNI2 bransch	Ej angiven bransch	Andra företagstjänster	Resterande branscher	Total
Förädlingsvärde (FV)	9 286 364 977	6 561 753 519	30 990 748 918	46 838 867 415
Omsättning	9 710 236 583	10 840 164 464	114 378 659 170	134 929 060 217
Inköp Varor/Tjänster	423 871 606	4 278 410 945	83 387 910 252	88 090 192 802
Förädlingsgrad	95,6%	60,5%	27,1%	34,7%
Personalkostnad (PK)	443 330 768	4 353 757 839	22 538 967 968	27 336 056 576
Kapitalkostnad (KK)	6569752236	1612335105	7 577 969 381	15760056722
Förädlingskostnad (FK)	7013083004	5966092944	30 116 937 349	43096113297
Personaleffektivitet	0,05	0,66	0,73	0,58
Kapitaleffektivitet	0,71	0,25	0,24	0,34
GRm-index	0,76	0,91	0,97	0,92
Värdeavstånd	2 273 281 973	595 660 576	873 811 569	3 742 754 117
Antal anställda	1 583	11 738	65 587	78 908
Antal företag	8 275	5 494	20 607	34 376

Av ovanstående tabeller framgår att Stockholm och Skåne läns kapitaleffektivitet i ej angiven bransch ligger på nivån 1.5–2.9 medan den i resten av landet ligger på mer normala 0.71. Så kan utfallet bli om det ligger förskottsinvesterings av riskkapitalkaraktär i företagen vilka ännu inte materialiserat men som förväntas göra det. Det kan ligga en väsentlig artskillnad mellan Skåne och Stockholms län å ena sidan och övriga landet i hur nyföretagande ser ut.

Mönstret ser liknande ut för Greenfield 4-10 år.

4.8 SLUTSATSER

Yngre företag(0-20 år) står för 88 % av de äldre (20+år) företagens förädlingsvärde men endast för 28 % av dessas rena vinster. De yngre företagen står för 47 % av det sammanlagda förädlingsvärdet för alla företag, men endast för 22 % av de totala rena vinsterna som genereras.

Det är alltså de äldre företagen som ”tjänar pengarna” i näringslivet. Detta gäller i stor utsträckning industrin, men även företagstjänster.

Endast i några branscher såsom areella näringar, besöksnäring, databehandling och transporter är det de yngre företagen som står för den större delen av de rena vinsterna. I finansiell verksamhet¹¹ och FoU genereras totalt sett inga rena vinster, vare sig av äldre eller yngre företag.

Greenfieldföretagen har delats upp i två åldersklasser, 0-3 år och 4-10 år. Totalt sett summerar greenfieldföretagens underlönsamhet (negativa rena vinster) till -56 mdr fördelat med -32 och -24 mdr på kategorin 0-3 år och 4-10 år respektive.

Främst Stockholm och Skåne, utmärker sig med stora negativa siffror rörande greenfieldföretagen och den kapitalintensiva kategorin greenfieldföretag i ej angiven bransch, slår igenom mest i just dessa två län.

Hypotesen att det tar lång tid för nya företag att uppnå tillräcklig lönsamhet får stöd i denna pilotstudie. Den tid det tar är beräknad till 20 år.

¹¹ Dvs. exkl. banker och SNI 65220

5 sammanfattning

Svenskt Näringsliv har en unik position att driva företagarefrågor. Idag är det alltför få människor i Sverige som förverkligar sina drömmar om att bli företagare. För dem som ändå satsar kan regelverk, skatter och brist på riskkapital utgöra hinder. Politiker på nationell och regional nivå tycks ha för få insikter om företagarnas villkor och för låg drivkraft att göra något åt situationen.

Problemen för nyföretagare har tagits upp tidigare i en preliminär studie, genomförd av Grufman Reje management. Den genererade hypotesen: **att det tar ca 20 år för nya svenska företag att uppnå tillräcklig lönsamhet har prövats i denna studie.**

Med tillräcklig lönsamhet menas att företagen kan betala vad lån och eget kapital kostar och därmed har råd att finansiera sin tillväxt. Utan denna lönsamhet växer de nya företagen långsammare eller inte alls. Problemet med att skapa tillräckligt många lönsamma, växande företag i landet är därför stort. Mycket hopp ställs till nyföretagandet men vägen till lönsamhet för dessa företag ser ut att kunna vara lång.

Här visas, baserat på en heltäckande studie av alla Sveriges AB:n 2007, att de rena vinsterna¹² fördelas ojämnt mellan yngre(0-20 år) och äldre(20+år) företag. De yngre företagen står för 47 % av det sammanlagda förädlingsvärdet sett till alla företag (2189 Mrd kr), men endast för 22 % av de totala rena vinsterna.

Hypotesen att det tar lång tid för nya företag att uppnå tillräcklig lönsamhet får stöd i denna pilotstudie. Tiden det tar innan företagen uppvisar lönsamhet är beräknad till 20 år.

¹² Om man från rörelseresultatet drar marknadsmässiga kapitalkostnader och avkastningskrav återstår dessa s.k. rena vinster.

Bilaga 1 Histogram över enskilda företags tyngd (påverkan) vid beräkningen av det totala värdeavståndet

Populationens värdeavstånd (rena vinst) har delats in i storleksintervall. Intervallens storlek är 500 MSEK. Antalet företagsindivider i varje intervall multiplicerat med mittpunkten i intervallet, ger intervallets tyngd vid beräkningen av de totala värdeavstånden.

I detta histogram visas intervallets tyngds som andel av populationens totala tyngd i %. 99,3 % av det samlade värdeavståndet generas av företag inom de två intervallen närmast jämviktlinjen, det vill säga värdeavstånd i intervallet +/- 500 MSEK. Påverkan från enskilda andra intervall understiger 0,1 %.

